

Vlaams
Parlement

ingediend op **373** (2019-2020) – Nr. 3
2 oktober 2020 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Bart Tommelein

over het voorstel van resolutie

van Karin Brouwers, Karl Vanlouwe, Emmily Talpe,
Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer en Maarten De Veuster

over de strijd tegen de ontbossing van het Amazonewoud

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme:

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Kristof Slagmulder, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Tine Van den Brande, Jeremie Vaneekhout;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Jean-Jacques De Gucht, Marino Keulen;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

373 (2019-2020) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendementen

INHOUD

1. Toelichting door Karin Brouwers	4
2. Bespreking	6
2.1. Interventie van Mieke Schauvliege	6
2.2. Interventie van Maarten De Veuster	6
2.3. Interventie van Emmily Talpe	6
2.4. Interventie van Annick Lambrecht	7
2.5. Interventie van Mieke Schauvliege	7
2.6. Interventie van Karin Brouwers	7
3. Stemming	8
Gebruikte afkortingen	9

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme behandelde op 22 september 2020 het voorstel van resolutie over de strijd tegen de ontbossing van het Amazonewoud.

(Tijdens de vergadering van de commissie waren alleen de commissievoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door Karin Brouwers

Karin Brouwers wijst op de wereldwijde ontbossing en bosdegradatie, vooral in tropische gebieden, met ernstige gevolgen op de biodiversiteit, de ecosystemen, het klimaat, de luchtkwaliteit en het levensonderhoud van kwetsbare groepen. De grote bevolkingsexplosie met een wereldwijde vraag naar producten zoals vlees, cacao, hout en rubber, draagt daaraan bij.

De Europese Unie heeft zich tot doel gesteld om de ontbossing tegen 2030 te stoppen. Ondertussen gaat de ontbossing in de Amazone, het grootste regenwoud ter wereld met een heel eigen ecosysteem, onverminderd voort. Ongeveer 60 procent van dat woud bevindt zich in Brazilië. Volgens een aantal wetenschappers zou de afgelopen decennia een vijfde van de oorspronkelijke oppervlakte verdwenen zijn. Volgens de VN verdwijnt elke zes seconden een deel regenwoud ter grootte van een voetbalveld.

Vorig jaar zorgden grote branden in het Braziliaanse Amazonegebied voor de teeloorgang van een derde ervan. In eerste instantie ondernam de overheid niet veel tegen wat ze illegale bosbranden noemde. President Jair Bolsonaro bespaarde ook drastisch op de Braziliaanse milieu-instanties die moeten toezien op de bescherming van het Amazonewoud. Ook Bolivia is zwaar getroffen: 1 miljoen hectare van het Amazonewoud ging er in vlammen op de afgelopen zomermaanden.

Vorig jaar in september ondertekenden zeven van de negen landen met Amazone-woud een pact om een fonds om onderzoeksprojecten te financieren, informatie uit te wisselen, drugshandel en illegale mijnbouw tegen te gaan enzovoort. De Braziliaanse vicepresident heeft begin dit jaar te kennen gegeven open te staan voor internationale financiële hulp.

De ontbossing heeft gevolgen voor de volledige planeet, maar in de eerste plaats voor de inheemse bevolking. In november reisden nog acht van haar leiders naar twaalf Europese landen waaronder België, om die toestand en ook de schending van de mensenrechten aan te klagen, waaronder de moord op Paulo Paulino Guajajara door illegale houtkappers. Jair Bolsonaro krijgt immers niet alleen veel kritiek omdat hij niet genoeg onderneemt om illegale activiteiten aan banden te leggen, maar ook omdat hij evenmin bescherming biedt aan de inheemse indianenstammen. In 2017 werden 135 milieuactivisten vermoord.

2019 was een rampjaar voor de ontbossing. Ondanks de COVID-pandemie, zal ook 2020 een rampjaar voor de natuur worden. Het aantal bosbranden in het Braziliaanse Amazonewoud ligt nu al veel hoger dan op hetzelfde moment vorig jaar: in juni waren er 2248 brandhaarden, bijna 20 procent meer dan in juni 2019.

Het Braziliaanse Nationaal Instituut voor Ruimteonderzoek telde in de eerste veertien dagen van september 20.486 brandhaarden, een stijging van 86 procent ten opzichte van vorige september, het hoogste aantal in de afgelopen tien jaar. In

2020 werden tot op heden 64.498 branden geregistreerd, ongeveer 11,5 procent meer dan vorig jaar.

Momenteel worden vooral de uitgebreide moeraslanden die Brazilië deelt met de buurlanden Paraguay en Bolivia zwaar getroffen. In de Pantanal werden tussen 1 en 14 september 5300 brandhaarden waargenomen, een stijging van 219 procent ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Voor het hele jaar 2020 bedraagt het aantal brandhaarden 15.553, een stijging met 220 procent ten opzichte van 2019, en het hoogste aantal sinds het begin van de metingen. Eind augustus was 12 procent van de Pantanal vernietigd. De toestand is zo ernstig dat de Braziliaanse regering de noodtoestand heeft uitgeroepen voor de staat Mato Grosso do Sul. Hierdoor kan die deelstaatregering aanspraak maken op allerlei hulpfondsen. Ondertussen is het leger ingezet om de brandweer bij te staan.

Het aantal branden in Brazilië is vooral toegenomen sinds Jair Bolsonaro aan de macht kwam. De maatregelen die hij vorig jaar, onder druk van de internationale gemeenschap, nam, haalden niet veel uit. Hij vindt dat milieubeperkingen een rem zetten op de ontwikkeling van zijn land, wat als muziek in de oren klinkt van grote landbouwbedrijven die zich bezondigen aan illegale ontbossing. Ondertussen blijven een aantal landen waaronder België druk zetten op Brazilië voor reële maatregelen in de strijd tegen ontbossing. Voor die internationale bedrijven die de internationale milieucriteria naleven, wordt het steeds moeilijker om te investeren in Brazilië.

De indieners van het voorstel van resolutie hebben dan ook enkele vragen aan de Vlaamse Regering, maar ook aan de Europese Commissie.

Aan de Vlaamse Regering vragen ze: in haar beleid ten aanzien van de Amazonelanden een gelijkwaardige aandacht voor ecologische, economische en sociale aspecten te blijven handhaven; de Amazonelanden op hun internationale verplichtingen te wijzen, waaronder de verplichtingen van het Klimaatakkoord van Parijs en het VN-verdrag inzake biologische diversiteit, en haar bezorgdheid over de toenemende ontbossing in het Amazonewoud te uiten; de Braziliaanse regering te wijzen op het belang van de bescherming van het milieu, van een duurzaam bosbeheer en van de bescherming van de inheemse volkeren; bij de Braziliaanse autoriteiten erop aan te dringen dat ze een einde maken aan onterechte vervolgingen van inheemse indianenstammen, meer in het bijzonder van de activisten die ijveren voor het behoud van het Amazonewoud en dat ze de nodige juridische bescherming aan die inheemse stammen geven; in samenwerking met de federale overheid de import van hout uit het Amazonewoud strenger te controleren en illegale houthandel aan te pakken; in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij Vlaamse ondernemingen het belang te promoten van de naleving van de verordening van het Europese Parlement en de Raad tot vaststelling van de verplichtingen van marktdeelnemers die hout en houtproducten op de markt brengen.

De indieners verzoeken aan de Europese Commissie: financiële middelen en technische ondersteuning te verlenen aan de Amazonelanden, knowhow aanbieden onder meer voor een duurzame, meer rendabele landbouw, waardoor de behoefte aan nieuw landbouwareaal vermindert; in het kader van het EU-associeringsverdrag met Mercosur druk uit te oefenen onder meer op Brazilië met het oog op een beter beleid en de betere implementatie en naleving van de wetgeving over duurzaam bosbeheer en duurzame landbouw die is vastgelegd in het voorlopige handelsakkoord; in elke handelsovereenkomst met de landen van het Amazonegebied bepalingen voor de bescherming van het regenwoud en van de inheemse volkeren op te nemen alsook doeltreffende controlemechanismen; een regeling uit te werken om de import van producten die het gevolg zijn van bijkomende en illegale

ontbossing in het Amazonegebied, tegen te gaan en de consumptie van producten uit ontbossingsvrije toeleveringsketens te bevorderen.

2. Bespreking

2.1. Interventie van Mieke Schauvliege

Mieke Schauvliege herinnert eraan dat Groen een voorstel van resolutie over het Amazonewoud graag mee had ingediend. Dit voorstel wijkt immers niet veel af van haar eigen voorstel van een jaar geleden dat door de meerderheid weggestemd werd (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 105).

Het belangrijkste is echter dat er een resolutie komt, dat Vlaanderen het signaal geeft echt bezorgd te zijn over de longen van de wereld en over de inheemse bevolking. Groen is het dus eens met dit voorstel en is blij dat het ook de eis van voorwaarden in het Mercosur-akkoord bevat en dat de geïmporteerde ontbossing vermeld staat.

Net als in juni vraagt ze echter de link met COVID te leggen. De pandemie gaf ontbossers en bedreigers van inheemse bevolking nog meer vrij spel. Omdat de inheemse bevolking in gesloten gemeenschappen leeft en omdat ze met heel wat virussen in contact komt, is ze extra kwetsbaar.

Op vraag van Mieke Schauvliege heeft de minister-president toegezegd de Federale Regering te vragen om bij de VN aan te dringen in te gaan op de vraag om hulp van de door COVID getroffen gebieden, waaronder die van burgemeester Arthur Neto van Manaus. Groen wil dat aspect via amendementen (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 373/2) toevoegen aan het voorstel van resolutie. De inheemse bevolking is immers nodig om de bosbranden een halt toe te roepen.

2.2. Interventie van Maarten De Veuster

Maarten De Veuster verklaart zich namens de N-VA heel tevreden met het voorstel van resolutie. Het Amazonewoud is belangrijk voor de biodiversiteit, de gevolgen van ontbossing zijn immens voor de inheemse bevolking, maar ook voor het klimaat en de luchtkwaliteit wereldwijd. Niet alleen in Brazilië maar ook elders verdwijnen er oerbossen. Het is een probleem van de hele regio.

Het is zaak realistisch te zijn, de mogelijkheden van Vlaanderen zijn beperkt. De Europese Unie kan daadkrachtiger optreden onder meer in haar onderhandelingen met die landen. De EU volgt de toestand van het Amazonewoud en de daaraan gekoppelde mensenrechtensituatie en beschikt over de instrumenten om met de landen te dialogeren. Michel Barnier maakte duidelijk dat vrijhandelsakkoorden als de Mercosur-akkoorden niet alleen maar over handel gaan, maar ook over andere waarden. Met dit voorstel van resolutie steunt het parlement ook de Vlaamse Regering. In de beleidsnota staat immers dat Vlaanderen er expliciet voor kiest problemen met de mensenrechten aan te pakken door ze aan te kaarten op het Europese en multilaterale toneel.

2.3. Interventie van Emmily Talpe

Emmily Talpe sluit zich namens Open Vld aan bij dit pleidooi voor het behoud van het Amazonewoud. De impact van een ongebreidelde ontbossing op de biodiversiteit en op het klimaat belangt iedereen aan. Het is niet omdat de branden minder in het nieuws komen dat ze minder erg zijn. De branden zijn integendeel nog sterker dan de vorige jaren. De situatie is urgent. Dat is de reden waarom de indieners appelleren aan acties van zowel de Vlaamse als de Federale Regering maar ook

van het Europese niveau. De bossen worden vooral vernietigd om aan landbouw te doen, anderzijds kan landbouw een deel van de oplossing zijn.

Het delen van Vlaamse goede praktijken op het vlak van duurzame landbouw kan de Amazonelanden helpen.

Ze beaamt dat COVID een groter probleem is in sommige regio's en dat de leiders daar te weinig optreden, maar dit voorstel gaat over ontbossing en ze vindt het zuiverder de twee niet samen te voegen.

2.4. Interventie van Annick Lambrecht

Annick Lambrecht zegt dat sp.a het voorstel van resolutie zal steunen. Mieke Schauvliege heeft het directe verband tussen het voorstel en de COVID-pandemie duidelijk uitgelegd. Ze vraagt parlementsleden zowel het voorstel als de amendementen unaniem goed te keuren.

2.5. Interventie van Mieke Schauvliege

Mieke Schauvliege sluit zich aan bij dat pleidooi. COVID en ontbossing zijn in de Amazonelanden onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zowel de burgemeester van Manaus als de ngo's die daar actief zijn, beamen dat. Minister-president Jan Jambon heeft trouwens al toegezegd daaromtrent actie te ondernemen. Ze herhaalt haar vraag om de amendementen te steunen

2.6. Interventie van Karin Brouwers

Karin Brouwers vindt het goed dat de link met COVID in juni aan bod kwam en nu ook in dit verslag te lezen zal zijn. De Groenamendementen gaan echter te specifiek over Manaus. Het voorstel van resolutie behandelt het brede probleem van de ontbossing. Onder de bescherming van de inheemse bevolking die het vraagt, kan ook de bescherming tegen COVID begrepen worden. Hoe de COVID-pandemie armerere bevolkingsgroepen wereldwijd treft, verdient een apart debat. De minister-president heeft trouwens al enkele toezeggingen gedaan, die hoeven niet meer in een voorstel van resolutie gegoten worden. Dat vergaderen nu moeilijk is, is de reden waarom het voorstel door de meerderheid alleen ingediend is.

Ze is uiteraard tevreden met de steun van de oppositie. Het Vlaams Parlement moet doen wat het kan, ook is zijn invloed in de grote wereld beperkt. De Europese Unie vermag meer. Het is dan ook goed dat het parlement de Vlaamse minister-president en diplomaten enkele richtlijnen geeft.

3. Stemming

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 3 stemmen voor, 8 stemmen tegen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 3 stemmen voor, 8 stemmen tegen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 3 wordt verworpen met 3 stemmen voor, 8 stemmen tegen en 2 onthoudingen.

Het niet-geamendeerde voorstel van resolutie wordt unaniem aangenomen met 13 stemmen.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Bart TOMMELEIN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

Mercosur	Mercado Común del Sur
ngo	niet-gouvernementele organisatie
VN	Verenigde Naties